

ЗАКОН ПРО ПАТЕНТИ НОВОЇ ЗЕЛАНДІЇ (СТАТТЯ 11 КОМП'ЮТЕРНІ ПРОГРАМИ)

Відомо, що охорона комп'ютерної програми патентним правом неможлива, бо, розумові кроки – непатентоздатні, і для створення комп'ютерної програми (точніше винаходу, пов'язаного з комп'ютерною програмою) практично неможливо, не порушивши деяких з сотень тисяч існуючих патентів. Чисельні судові спори, сотні тисяч патентів на винаходи, пов'язані з комп'ютерною програмою призвели до правової невизначеності щодо охорони прав на комп'ютерну програму та до мільйонних збитків її розробників.

Саме з цієї причини 13 вересня 2013 року парламент Нової Зеландії прийняв Закон про патенти № 68 [1]. Закон розповсюджується лише на нові патентні заявки, а патенти на винаходи, пов'язані з комп'ютерною програмою, які були видані до його прийняття, залишаються чинними. Ухваленню закону передували п'ятирічні дебати щодо цього закону, який замінить собою Акт про патенти, прийнятий в 1953 році.

Згідно з цим законом, комп'ютерна програма не є ані винаходом, ані способом, і, як наслідок, не підлягає патентуванню. Відповідно до ч. 4 ст. 11 Закону про патенти Нової Зеландії патентне відомство та суди (залежно від обставин) при встановленні «фактичного внеску» (в країнах ЄС використовується термін – «технічний внесок») мають встановити:

1. зміст заявки та «фактичний внесок»;
2. яка задача була вирішена;
3. як відповідний пристрій або процес вирішує поставлену задачу;
4. які переваги та вигоди від вирішення цієї задачі;
5. Інші питання на розсуд патентного відомства чи суду.

В даній статті законодавець Нової Зеландії передбачив і винятки. Так, якщо в заявці описаний той чи інший «процес», засобом втілення якого є програма, патент може бути виданий.

Наприклад наведений в Законі про патенти демонструє, що якщо в патентній заявці описується комп'ютерна програма, яка покращує вже існуючу пральну машину (робить прання чистішим і витрачає менше енергії), то така заявка буде схвалена – так як «процес», що лежить в основі програми, є винаходом. До речі, той самий приклад наводить і парламент Німеччини в своєму рішенні щодо обмеження видачі патентів на комп'ютерні програми (точніше на винаходи, пов'язані з комп'ютерною програмою) [2].

Інший приклад, якщо у заявці описана комп'ютерна програма для автоматичного заповнення юридичних документів (програма задає користувачеві питання і вставляє відповіді у певні форми), то така комп'ютерна програма буде відхилена через відсутність винахідницького рівня та новизна, і наявність лише комп'ютерної програми як такої.

Щодо України, то вже багато років триває ситуація, коли винахідники, поряд з правильно оформленими заявками на винахід, подають до державного підприємства «Українського інституту промислової власності» (далі – патентне відомство) заявки і отримують патенти, які *лише за формою* представлені у вигляді суто технічного рішення (у межах класичної парадигми патентного права). Аналіз патентів, виданих саме за такими заявками, свідчить: патентна формула винаходу містить як технічні, так і суто математичні ознаки (наукові). Наприклад, патент на «Комп'ютерну інформаційну систему» (№ 3252 від 15.10.2004 р.) [3] або патент на «Спосіб створення комп'ютерних файлів з дизайн-макетами рекламної продукції» (№ 41 380, від 25.05.2009, бюл. № 10) [4].

Подібна ситуація складається і в ЄС. Так, нещодавно Брюссельські посадовці підрахували, що в Європі більше 100 тис. патентів зареєстровані на 175 компаній [5]. А в США патентне відомство та суди ще пішли далі і видають патенти на бізнес методи, організаційні процеси. У цій країні сьогодні можна

отримати патент, скажімо, на розробку програми тренінгу з підвищення особистої ефективності.

Таким чином, законодавці Нової Зеландії та ФРН вже зробили важливий крок у розвитку інновацій в своїх країнах. Виникає питання: «Чого ж чекає законодавець України?»

Література:

1. Patents Act of Newzealand, 2013 № 68 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.legislation.govt.nz/act/public/2013/0068/latest/DLM1419043.html>

2. «Securing Competition and Innovation Dynamics in the Software Sector — Effectively Limiting the Granting of Patents on Computer Programs» / Motion Proposed by the Parliamentary Groups of the CDU/CSU, SPD, FDP and BÜNDNIS 90/DIE GRÜNEN Drucksache 17/13086 16/04/2013 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://bikt.de/fileadmin/redakteur/pdf/1713086_en.pdf

3. Патент на корисну модель «Комп'ютерна інформаційна система» (№ 3252 від 15.10.2004 р.) : Спеціалізована БД Українського інституту промислової власності [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://base.uipv.org/searchINV/search.php?action=viewdetails&IdClaim=102771&chapter=abstractUK>

4. Патент на корисну модель «Спосіб створення комп'ютерних файлів з дизайн-макетами рекламної продукції» (№ 41 380, від 25.05.2009, бюл. № 10): Спеціалізована БД Українського інституту промислової власності [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://base.ukrpatent.org/searchINV/search.php?action=viewdetails&IdClaim=13241>

5. Бундестаг ограничит выдачу патентов на программное обеспечение [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://patenty.ru/page/140>

Іванюченко Ольга Володимирівна – адвокат, юрисконсульт «Видавничий Дім «Школа»

